

Íslensk bróðurhond

SAMBÆRT tíðindunum í blaðnum í dag so er sonn bylgja av samkenslu við trupulleikarnar í Føroyum farin at ganga um alt Ísland. Fjølmiðlarnir, vinnulívsmenn, politikarar og onnur eru sera skelkað av støðuni í Føroyum, ikki minst nú Sjóvinnubankin mundi farið á heysin. Íslendingar, sum altíð hava verið føroyingum sannir vinir - her verður ikki minst hugsað um fiskikvotu okkara undir Íslandi - vilja nú rætta føroyingum enn eina bróðurhond, nú tað veruliga sansar at í Føroyum.

TALAN er ikki um innantóm orð, men um ítrókiligar hjálparætlanir. M.a. verður tosað um at økja kvotuna føroyingar hava undir Íslandi. Tað verður eisini tosað um hópín av øðrum møguleikum, eitt nú at føroyingar skulu fáa arbeiði á

íslenskum fiskavirkjum, at vit skulu sleppa fram at íslenskum undirvísing-arstovnum, at íslendingar skulu vera við til at tryggja, at vit kunnu fáa bílig lán osfr.

HENDA hjálpar kann ikki sigast at vera annað enn kærkomin, hóast tað er greitt, at vit mugu sjálvir loysa teir grundleggjandi trupulleikarnar. Men partur av orsökini til grundleggjandi trupulleikarnar er m.a. fiskaloysi undir Føroyum, og her kunnu øktar kvotur undir Íslandi koma sera væl við.

VÓNANDI fylgir landsstýrið væl við tí, sum í løtuni rørist í Íslandi og loftar teimum uppskotum og tilboðum um hjálpar, sum í hesum døgum verða fostrað í Íslandi. Tað er eingin loyna, at føroyingar og íslendingar í øldir hava havt eitt geott samstarv og kunnu vit økja hetta samstarvið, nú vit veruliga

hava brúk fyri tí, tá kann hetta bara vera gott. Mentanarliga eru bæði londini sera tætt knýtt at hvørjum øðrum, og ynski um at knýta fleiri vinarbond á vinnulívssøkinum hava verið frammi í báðum londum í nógv ár.

NÚ fáa vit so at síggja, hvat spyrst burtur úr. Møguliga átti landsstýrið at umhugsast at sent eina sendinevnd til Íslands nú alt fyri eitt ella móguliga bjóðað íslendingum hendavegin. Hetta hevur einki við biddaragongd at gera, tí hvat er meira sjálvsagt enn at bróður hjálpa hvør øðrum, tá annar er í trupulleikum! Hvør minnst ikki stóru hjálpin føroyingar lótu íslendingum, tá Vestmannaoyggjarnar á sinni vórðu herjaðar av eini náttúruvanlukku. Kanska er tað eisini slíkt, sum íslendingar hava í huganum, tá teir nú tosa um at hjálpa føroyingum.

TAÐ er gott at hava góðar grannar. Teir hava vit nógv, men líta vit inn móti europeiska meglandinum, so sýnist tað sum at vit ikki eiga eins góðar grannar har. Takið bert krøv breta um at fáa ognarrættin til stór øki við Føroyar, sum annars kunnu fáa alstóran týðning fyri tað fólk her skal búleikast í framtíðini. Fullkomiliga órímug krøv, sum Stórabetland ongantíð átti at sett móti júst teirri tjóðini, ið meira enn nøkur var við til at hjálpa Bretlandi undir seinna heimsbardaga. Munur á tjóðum. Her hava breta vissuliga nógv at læra av grannanum fyri norðan, íslendingum. Breta koma til Føroya í vikuni at leggja fram síni hjálandalíknandi krøv. Kanska teir tá frætta um samhugan íslendingar í hesum døgum vísa føroyingum og læra av hesum.

Einki gulikorn, Henning Holten!

Hatta hevur verið hugsanin hjá okkum vanliga føroyingum (Palleba) í langa tíð. Sjálf rívaði eg eina grein í mai 1990, sum eg skal endurtaka økur brot úr. Greinin kallaðist **VI?? - og byrjaði hon so**. Føroyar eru ein lítill kur á Globusinum og eitt **HVI**, hvørs samfelag rullarúndi ferð út í neyð og

si. **VI???** Jú, tað segði landsmaðurin á Lítlingi heruttan at blunka: »Vit hava na kvotu upp á 100.000 tons, men vit eiga kapasitet til tað duplata«.

Longri frammi - er tað ikki har feilurin liggur? Vit eiga jú ein kapasitet upp í tað minst **5-DUPULTA** innantóm mesta av okkara vinnu, tað veri seg ídnáð, handil, alivinnu, skip o.m.ø. Longri frammi - eg skal ikki leggja meg út í fiskivinnuna, tí henni havi eg ikki nógv skil fyri, men eg visti til eina grein hjá John Smith í apríl sama ár - kallað: Føroyar eitt U-land.

Longri frammi - **ONGAN TRYGGLEIKA**. Er tað ikki fyri at fólk, ið her býr, skal hava tað gott, at tit sita á lögtingi og landsstýri og stýra? Allur føroyingar vita, at vit mugu fiska fyri at kunna liva, men hvat nyttar at halda liv í okkum, um vit ikki kunnu liva í tryggleika, og fáa eina hjálparandi hond, tá vit eru sjúk og niðbróttin, og ein tryggleika, ið vissar okkum, at heimið ikki verður tíð undan okkum. (Hetta varð skrivað tá fyrstu »drastisku« skerjingarnar vóru framdar á Landssjúkrahúsinum). Longri frammi -

HVI hevur tað verið neyðugt at hví hesar deildir? Og **HVI** er tað ikki neyðugt at nýta tær nú. Longri frammi - har verður nevnt, at sjúkrahús eru neyðug bæði í Klaksvík og Suðuroy. (Ískoyti: Føðistova, skaðastova og akut móttøka, men ikki hospital til 80 milliónir, sum suðringar ikki í hesari øldini hava nakran kjans fyri at kunna reka).

Longri frammi - Tá landið er í so stórarí krepplu, hava vit ikki havt ráð til nógv av teimum tunlunum, ið eru bygdur. Tað er heldur ikki **TAÐ**, útoggjafólk, ið hevur mest brúk fyri. Teir eru fødd og uppskinnar, og teirvurin hjá teimum at sleppa skjótt av oynni, er tá tey hava sjúkrahjálpar fyri neyðini. Til slík endamála hava vit tær tyrlur, umframt marinutryrluna.

(Ískoyti: So hatta nýttist Henning Holten ikki at fortelja mær, og eg eri ivaleys í, at nógvir aðrir Pallebaar høvdu og hava somu áskoðan, at tað einasta rætta til sjúkraflyting í Føroyum, eru tyrlur, - nú tær allikavæl eru uppfunnar).

Longri frammi - **HVI** segði táverandi formaður í figgarnevndini, at hann fór úr samgonguni, um ikki undirsjóvartunnilin til Vágarnar varð bygdur, og **HVI** segði táverandi løgmaður - »Jú, men hatta er nakað, ið skal hvíla í sær sjálvum við bumpeningi«? Stakkals vága fólk, sum skulu »hvíla« hasa millidina. (Undirsjóvartunnilin á Álesundleiðini er farin falitt, og tey eru tó 80.000 fólk at býta kostnaðin. (Ískoyti: Nú tosa tey enn tá um, at tey ikki hava ráð at gjalda

teimum monnum, sum skulu taka ímóti bumpeninginum). (Meira ískoyti: Ája! Jørgen Niclasen hevði ein dreyum um, at vit skuldu hava bumpening yvir allar brýr og tunlar og skuldi hetta »inkassera« - eg haldi tað vóru minst 40 milliónir árliga - til landskassan - eg meini tað! og hatta frá Palleba, sum ikki hevur ráð til ein pakka av havragrýni. - Nei, fólkafloksmenn!!! Tú, sum er bæði stjóri og løgtingsmaður hevði havt ráð til hatta, men vit eru so nógv, sum ikki eru stjórnar og løgtingsmenn, sum eisini skulu gjøgnum tunlar og eftir brúnn).

Longri frammi - Vita tit ikki, at Palleba ikki fær endarnar at rokka saman, vita tit ikki, at vit eru um at hokna undir byrðuni av bundnari uppsparing, skattatrysti o.s. og ikki minst av at siggja, einamest tey ungu, knokla frá morgni til myrkursuttan at fáa annað burturúr, enn at siggja út í svartasta vónloysi. **HVI** skulu vit neyðast at siggja okkara mest virkna ungdom, sum vit hava gleitt okkum til at fáa heim aftur, aftan á lokna útbúgving, rýma av aftur landinum, vegna arbeiðsloysi og ólívillig kor? (Ískoyti: Nú nyttar heldur ikki at fara av landinum, hví hevur ráð at taka ímóti okkum, men kanska kunnu vit fáa **NORRØNU** aftur, og so sjálvi nýta hana til okkara flóttafólki).

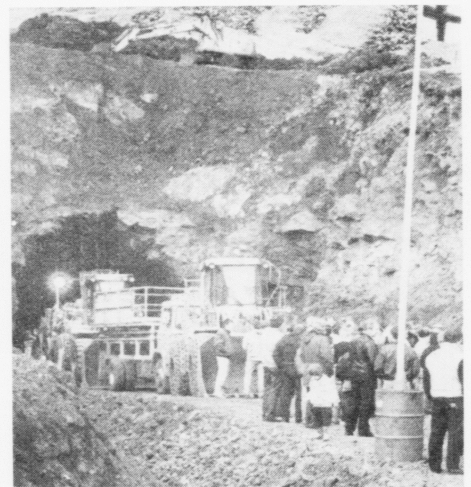
Longri frammi - **HVI** hava famir og núverandi løgtings og landsstýrismenn loyvt hesi yvirútygging við so gott sum ongun pening afturfyr?

Longri frammi - niðurstøða.

Stoppað hesi vitlesu yvirútygging, sum ikki nóg mikið av figging er til - (Ískoyti: **hetta kundi Henning Holten havt skrivað tá fyrri skjótt trimum árum síðani**, politikarar lurtu ikki eftir Palleba, men høvdu ivaleyst lurtat meira eftir Holten, **SO VÓRU VIT TÆR MILLJÓNIRNAR RÍKARI**). Viðari úr greinin: - tað nýtist ikki at geva arbeiðsloysi - tað er ein hópur av arbeiði at gera við tað ið longu er bygt - tit hava grívið ein tunnil til Signabæar, men á veg hagar eru 4 ung menniskju druknað - tann vegurin var at gera, so slíkt als ikki kundi koma fyri flur, (har verður nógv ferðsla og ikki haldi eg vit eru búgvín at taka ímóti henni hasa leiðina.) - er vegurin har bussurin fór út av á Skálafjörðinum breiðkaður? (tað var hann ikki tá í 1990).

Er endað við at skriva um studentaskúlan í Hoydølum, sum loysingarmennir yvir-tóku, og ikki megnaðu at fylgja upp, har eru stappað 600 fólk inn í ein bygning, sum varð bygdur til 280 fólk. (Ískoyti: Brand ólógligt og óforsvarligt, og har fer nú umbygging fram, sum eghaldi vera so vitlesu í eini krepplu, at eg orki ikki at umrøða hana).

Hetta er avgjort ikki skrivað fyri at fáa nakra fjøðir í hatin - men tí eg veit, at hetta er tann valiga hugsain hjá Palleba, og ein og hvør kundi skrivað tað sama. Men hetta er skrivað fyri at vísa á, at okkum nýtist ikki menn uttanfrá at siga vanliga føroyinginum, hvussu støðan er, men einferð afturat, her lurtar eingin eftir vanliga føroyinginum - so kanska Henning Holten fær politikararnar at skilja, at teirra panikk-loysnir mugu støðga - eg sigi sum Ingeborg Winther, »Fólk- ið tolar ikki meira drenan úr lunnunum, vamlisligar loyniligar hóttnar um uppsagnir og tankan um MVGið, sum leggur alt meira á okkum, (lesið pettið um MVG hjá Bjørn á Heygum í Dimma-lætting 10/10-1992, einaferð afturat). Sjálvt um tað bert varð mjólkín, ið dýrkaði, átti landsstýrið ikki at hugsa um at innført MVG, tí bert hon - mjólkín - dýrari, verður tyngandi fyri fólk, og harvið samfelagið. Her er eingin orka hjá fólkinum at ganga nðir, at nakað sum helst verður dýrari, og tað eru hóast alt vit, sum skulu halda landinum gangandi, vit eru so fá - og verða færri og færri - og fáa minni og minni í løn - sum skulu bota fyri hesa yvirútygging, ið ongun peningur hevur verið til - vit orka ikki meira at berjast fyri at fylla upp í handan forbrenda landskassan, og serstakliga ikki, tá tað javnt og samí verður kastað út aftur í hol, sum bert krevja upp aftur meira í fyllu frá okkum, sum enn kunnu keypa mjólk til havra-

oyinginum - so kanska Henning Holten fær politikararnar at skilja, at teirra panikk-loysnir mugu støðga - eg sigi sum Ingeborg Winther, »Fólk- ið tolar ikki meira drenan úr lunnunum, vamlisligar loyniligar hóttnar um uppsagnir og tankan um MVGið, sum leggur alt meira á okkum, (lesið pettið um MVG hjá Bjørn á Heygum í Dimma-lætting 10/10-1992, einaferð afturat). Sjálvt um tað bert varð mjólkín, ið dýrkaði, átti landsstýrið ikki at hugsa um at innført MVG, tí bert hon - mjólkín - dýrari, verður tyngandi fyri fólk, og harvið samfelagið. Her er eingin orka hjá fólkinum at ganga nðir, at nakað sum helst verður dýrari, og tað eru hóast alt vit, sum skulu halda landinum gangandi, vit eru so fá - og verða færri og færri - og fáa minni og minni í løn - sum skulu bota fyri hesa yvirútygging, ið ongun peningur hevur verið til - vit orka ikki meira at berjast fyri at fylla upp í handan forbrenda landskassan, og serstakliga ikki, tá tað javnt og samí verður kastað út aftur í hol, sum bert krevja upp aftur meira í fyllu frá okkum, sum enn kunnu keypa mjólk til havra-

grýni. Nei! Hvør króna á figgarætlanini átti at verið samlað upp í ein posa, og býtt út aftur av nýggjum - av fólk, sum sær hvat er neyðugt og hvat ikki er neyðugt í hesari støðuni, vit er í dag - Og sum er heldur vitlesu yvirútyggingin fram, hyggjið bara at Listaskálanum, tað er líka mikið hvør betali - alt ov stórt - myndirnar hanga væl í stásiliga nýggja sjóvinnubankahúsinum á Trappu-trøðni, og fult av stórum tónum í bygningum standa runt um í oyggjunum. Tað eru ikki stórum bygningum, vit hava brúk fyri, men livandi menniskjum, sum hava tað gott og eru væl nøgd. Hverji eru tað í dag??? og er hetta meiningin við lívinum???

Hvat feilar teimum ráðandi í hesum lítla samfelagnum - og hvat brúka teir at hugsa við, tá tað er komið so langt út at útlendingar mugu siga, hvussu stýrast skal, og hvør hevur sagt, at teir hava monopol upp á at útyggja landið, kundi ikki okkurt verið goymt til okkara ommubørn og lang-ommubørn.

?????

Elin Dahl Johannesen